

บทคัดย่อผลงานวิชาการ “งานประชุมวิชาการโรงพยาบาลระยองประจำปี 2562 ”
วันที่ 6-7 กันยายน 2561

1. ชื่อเรื่อง : รวมพลัง..เพิ่มการใช้ยาสมุนไพรในเครือข่ายโรงพยาบาลระยอง
2. ชื่อเจ้าของผลงาน : นางสาวอุมาภรณ์ เรืองภักดี
3. ชื่อผู้นำเสนอ : นางสาวอุมาภรณ์ เรืองภักดี
4. สถานที่ทำงาน : กลุ่มงานแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เบอร์โทรศัพท์ 2181
5. E-Mail Address : thaiumaporn2015 @gmail.com
เบอร์โทรศัพท์มือถือ 081-8652635
6. ลักษณะผลงาน : ผลงานพัฒนาคุณภาพ
7. รูปแบบนำเสนอ : Poster Presentation

นำเสนอผลงานวิชาการ/งานวิจัย/พัฒนา/นวัตกรรมการประชุมวิชาการร.พ.ระยอง ประจำปี 2562

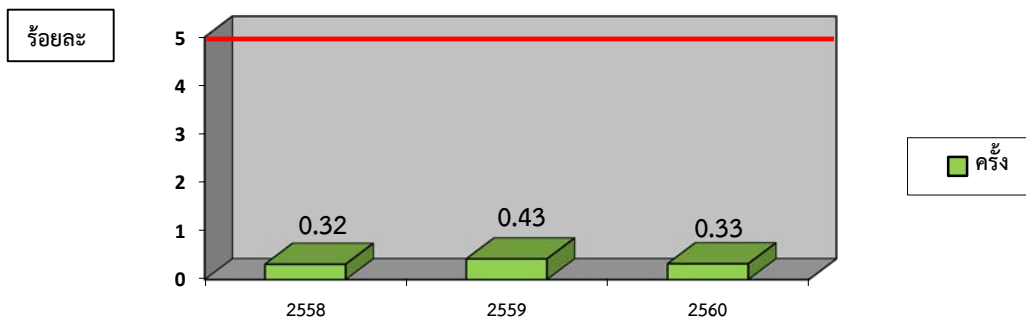
- 1. ชื่อนวัตกรรม :** รวมพลัง..เพิ่มการใช้ยาสมุนไพรในเครือข่ายโรงพยาบาลระยอง
- 2. คำสำคัญ :** ยาสมุนไพร , เครือข่ายโรงพยาบาลระยอง
- 3. สรุปผลงานโดยย่อ :** การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเป็นแพทย์ทางเลือกควบคู่กับการแพทย์แผนปัจจุบัน มีการใช้ภูมิปัญญาไทยผสมผสานการรักษาอาการที่เจ็บป่วยไม่ซับซ้อน ตรวจวินิจฉัยโรค ส่งการรักษาด้วยยาสมุนไพร การใช้ยาสมุนไพรรักษาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้น สามารถช่วยลดมูลค่ายาแพทย์แผนปัจจุบันและการใช้ยาปฏิชีวนะไม่สมเหตุสมผล เครือข่ายโรงพยาบาลระยองมีการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (service plan) สาขาการแพทย์แผนไทยและแพทย์ผสมผสานในเครือข่าย มีการพัฒนาระบบบริการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล(รพ.สต.) ในเครือข่ายอำเภอเมืองระยอง รวม 22 แห่ง มีการใช้ยาสมุนไพรในการรักษาอาการเจ็บป่วยเพิ่มขึ้น พบว่า ร้อยละมูลค่ายาสมุนไพรที่ใช้ในกลุ่ม First line drug (ขมิ้นชันและฟ้าทะลายโจร) เพิ่มขึ้น ได้แก่ ยาฟ้าทะลายโจรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 42.76 ยาขมิ้นชัน เพิ่มขึ้น ร้อยละ 6.44
- 4. ชื่อผู้ประสานงาน/สมาชิกทีม :** กลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก โรงพยาบาลระยอง
สมาชิกทีม 1) พว.อุมาภรณ์ เรืองภักดี 2) แพทย์หญิงภัสรี อิทธิอภิรักษ์
3) พท.ป. มลธรี วิเศษชา 4) พท.ป. วาทีณี ศรีวรรมย์ 5) พท.ป. เจิดจำ แจ้งเจริญ
6) พท.ป.ขวัญชนก พันธ์อนุสรณ์ 7) พท.กายแก้ว คชเดช
- 5. เครื่องชี้วัด :**
  - 1) ร้อยละมูลค่าการใช้ยาสมุนไพร ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 5 เป้าหมาย เพิ่มขึ้นร้อยละ 1
  - 2) ร้อยละมูลค่ายาสมุนไพรในกลุ่ม First line drug เพิ่มขึ้น เป้าหมาย เพิ่มขึ้นร้อยละ 10
- 6. ปัญหาและสาเหตุโดยย่อ :** การใช้ยาสมุนไพรในเครือข่ายร.พ.ระยอง ผลลัพธ์ยังไม่ผ่านเป้าหมายตัวชี้วัดที่กรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกกำหนด ได้แก่ การส่งเสริมให้ใช้ยาสมุนไพรเพิ่มขึ้น ร้อยละมูลค่าการใช้ยาสมุนไพร ปี 2559 =0.32% ปี 2560 =0.43% และปี 2561 =0.33% (ต.ค.60-ก.ค.61) เนื่องจากมีปริมาณการสั่งใช้และผู้สั่งใช้ยาแผนปัจจุบันในโรงพยาบาลมีจำนวนมากว่าการสั่งใช้ยาสมุนไพร และพบว่า การนำยาสมุนไพรในกลุ่ม First line drug ได้แก่ ยาฟ้าทะลายโจร และยาขมิ้นชัน มาใช้ทดแทนยาปฏิชีวนะรักษาอาการเจ็บป่วยเช่น URI และAD จะช่วยลดการใช้ยาปฏิชีวนะไม่สมเหตุสมผลได้
- 7. กิจกรรมการพัฒนา :**
  - เสนอรายการยาสมุนไพรทดแทนยาแผนปัจจุบัน และเสนอตัดรายการยาแผนปัจจุบันออกจากบัญชียาพ.ระยอง สรุปตัดรายการยาแผนปัจจุบัน ๓ รายการ ได้แก่ ยาธาตุนอยแทน M.carminative, ยาครีมโพล แทน Methylsalicylate Cream, ยาโลชั่นพญาหอ แทน คาลาไมด์โลชั่น (ตุลาคม 2560)
  - ร่วมกับกลุ่มงานเภสัชกรรม สร้างความเข้าใจให้เจ้าหน้าที่ในรพ.สต. เกี่ยวกับการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างรับผิดชอบ(Responsible Use of Antibiotics,RUA) ในURI, Acute Diarrhea จำยาสมุนไพรแทน
  - จัดทำ CPG การใช้ยาสมุนไพรทดแทนยาปฏิชีวนะในกลุ่ม URI, Acute Diarrhea ในเครือข่ายโรงพยาบาลระยอง ร่วมกับองค์กรแพทย์และเภสัชกรรม (อยู่ระหว่างรอประกาศใช้)

- ออกแพทย์แผนไทยเชิงรุกในรพ.สต. ที่ไม่มีแพทย์แผนไทยมีใบประกอบวิชาชีพ เพื่อตรวจรักษา ส่งैयाสมุนไพร และให้ความรู้กับอสม./ ผู้สูงอายุในชุมชน และคลินิกNCD ในรพ.สต.
- ตั้งไลน์กลุ่ม“รพ.สต.แผนไทยเมืองระยอง” แลกเปลี่ยน สื่อสาร ให้คำปรึกษาการจ่ายยาสมุนไพร
- จุลสารสมุนไพรเผยแพร่ทางไลน์กลุ่ม“รพ.สต.แผนไทยเมืองระยอง” “กลุ่มแพทย์รพ.ระยอง” “Social Media”
- สร้าง webpage “กลุ่มงานแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกโรงพยาบาลระยอง” เผยแพร่ความรู้
- อบรมเพิ่มพูนทักษะการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ให้กับเจ้าหน้าที่และอสม.เครือข่ายร.พ.ระยอง
- ขยายบริการตรวจรักษา คลินิกแพทย์แผนไทยที่ PCC ได้แก่ PCC จันทอุดม และPCC เนินพระ
- Model ยาสมุนไพร ที่ห้องตรวจ54 อาคารผู้ป่วยนอกเดิม รพ.ระยอง ที่PCC จันทอุดม และPCC เนินพระ
- บริการนำดื่มสมุนไพรชาขงกระเจียบ ให้กับผู้ใช้บริการ ที่งานผู้ป่วยนอกหน้าห้องตรวจ54 อาคารผู้ป่วยนอกเดิม

8. การวัดผลและผลการเปลี่ยนแปลง :

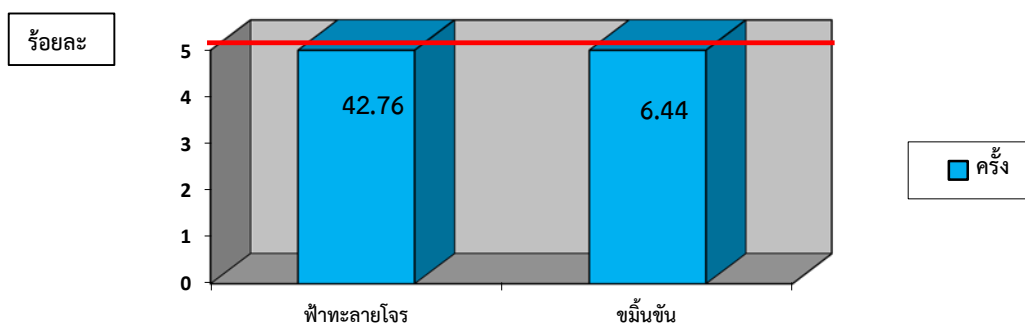
8.1 ร้อยละมูลค่าการใช้ยาสมุนไพร ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 5 เป้าหมาย เพิ่มขึ้นร้อยละ 1

ปี 2559 =0.32% ปี 2560 =0.43% และปี 2561 =0.33%

8.2 ร้อยละมูลค่ายาสมุนไพรที่ใช้ในกลุ่ม First line drug (ขมื่นชันและฟ้าทะลายโจร) เพิ่มขึ้น เป้าหมายเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10

พบว่า ร้อยละมูลค่ายาสมุนไพรที่ใช้ในกลุ่ม First line drug (ขมื่นชันและฟ้าทะลายโจร) เพิ่มขึ้น ยาฟ้าทะลายโจรเพิ่มขึ้น จากปี 2560 - ปี2561 ถึงร้อยละ 42.76 และยาขมื่นชัน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 - ปี2561 ร้อยละ 6.44

9. บทเรียนที่ได้รับ :

- เพิ่มกลยุทธ์เกี่ยวกับ แนวทางการใช้ยาสมุนไพรทดแทนยาปฏิชีวนะเพื่อลดการใช้ยาปฏิชีวนะไม่สมเหตุผลร่วมกับองค์กรแพทย์ เกษัชกรรมอย่างเป็นรูปธรรม ในโรงพยาบาลระยองและเครือข่ายโรงพยาบาลระยอง
- ข้อมูลผลลัพธ์ตัวชี้วัดที่ทำกันมา..หากนำมาวิเคราะห์ ใช้ประโยชน์..สะท้อนกลับ.. จะพบโอกาสพัฒนาและเป็นปัจจัยส่งเสริมให้เข้าใกล้เป้าหมายขึ้นเรื่อยๆ.
- พัฒนาแบบเครือข่าย..แบบพี่ช่วยน้อง.. ช่วยให้เกิดความเข้าใจ สร้างสัมพันธภาพ ..และพัฒนาระบบไปพร้อมๆกันทั้งเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง.
- เป้าหมาย..อาจไม่ใช่สิ่งสำคัญที่สุด..หากบรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดทุกครั้ง ทุกตัว..อาจไม่กระตุ้นความคิดหรือจุดประกายความคิดใหม่ๆก็ได้.